

Рецензія
на дисертаційну роботу Лізун Аліси Володимирівни
«Особистісно-професійні чинники ефективності
військово-професійної діяльності військовослужбовців»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 053 «Психологія»

Дисертаційна робота Лізун А.В. присвячена розробці й емпіричному обґрунтуванню моделі особистісно-професійних детермінант ефективності військово-професійної діяльності українських військовослужбовців в умовах триваючої повномасштабної збройної агресії. Обрана тема є безперечно актуальною, оскільки четвертий рік війни кардинально змінив психологічний контекст військової служби, значно посиливши вимоги до стресостійкості, мотиваційної стійкості та адаптивних ресурсів особового складу.

Наукова новизна дослідження полягає у створенні цілісної п'яткомпонентної моделі професійно значущих якостей (ціннісно-мотиваційний, когнітивний, емоційно-вольовий, базово-особистісний та професійний компоненти) та у виявленні специфічного для нинішніх бойових умов набору провідних предикторів ефективності. Найважливішим теоретичним і практичним результатом стало емпіричне підтвердження того, що в умовах інтенсивних бойових дій ключовими критеріями ефективності виступають не стільки загальні особистісні риси, скільки три високоспецифічні показники: глибинна патріотична зацікавленість у захисті держави, стійка впевненість у власних силах та виражене прагнення виконувати саме бойові завдання.

Теоретичний огляд виконано на високому рівні: авторка критично проаналізувала вітчизняний і зарубіжний доробок, виявила наявні прогалини та обґрунтування професійно важливих якостей саме для сучасної високотехнологічної та високостресогенної війни. Емпірична частина вирізняється ретельним методичним забезпеченням і коректним застосуванням сучасного статистичного апарату (кореляційний, регресійний, порівняльний аналіз). Отримані дані переконливо демонструють як загалом високий рівень

сформованості професійно важливих якостей у вибірці, так і статистично значущі переваги бійців із бойовим досвідом за мотиваційно-ціннісними та вольовими параметрами.

Водночас певним резервом удосконалення є недостатнє розгорнуте обґрунтування вибору окремих психодіагностичних методик з погляду їхньої чутливості саме до воєнного контексту, а також обмежене залучення результатів аналогічних зарубіжних досліджень останніх років (зокрема, ізраїльських, американських та британських програм вивчення бойового стресу та resilience).

Основні результати наукових здобутків автора дисертації із достатньою повнотою висвітлено у фахових виданнях України та міжнародних виданнях, апробовано на науково-практичних конференціях. Отриманий результат при перевірці на унікальність тексту (12,4% схожості), підкреслює оригінальність та унікальність дослідження.

Дослідження виконано у відповідності до тематичного плану науково-дослідної роботи кафедри клінічної психології та в межах науково-дослідницької теми «Психодіагностика якості життя в сучасному українському суспільстві (НДР 0121U110751).

Таким чином, подану на розгляд дисертаційну роботу, з урахуванням раніше висловлених побажань та зауважень та після загального редагування тексту, можна рекомендувати до захисту.

Дисертаційна робота Лізун А.В. на тему «Особистісно-професійні чинники ефективності військово-професійної діяльності військовослужбовців» є завершеною, логічно побудованою, самостійною науковою працею, яка виконана відповідно до встановлених вимог, на належному рівні, відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня докторів філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (зі змінами); Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої Вченої Ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2017 року №40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки №759 від 31 травня 2019 року) і може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій Вченій раді у галузі знань 05 – соціальні та поведінкові науки, спеціальність 053 – Психологія.

Рецензент:

кандидат психологічних наук, доцент
завідувачка кафедри соціальної психології
Київського інституту сучасної психології
та психотерапії

Трофімова Д.О.